

Zaman Gazetesi

13/11/2011

Herkül Millas

Ben 1-10 Kasım günlerini özetlemeye çalışacağım, siz de olayların trajik ve komik yanını seçmeye ve yaşanan gerilimi hayal gücünüzle tamamlamaya çalışın.

Bu on gün hem yeni, iyimser, siyasî bir rotanın işareti, hem bir çöküşün son çırpınışları olabilir. Ama hiç şüphe yok ki daha önceleri, savaş halleri dışında, Yunanlılar haberleri böylesine kesik nefesle izlememişti. Daha önce Drahmi'ye [Yunanistan'ın Euro'dan önceki para birimi] dönülüyor paniği içinde birkaç günde bankalardan milyarlarca Euro çekilmemişti. Bu kadar kısa bir dönemde bu boyutta yalan ve ahlaksız haber etrafa sızdırılmamıştı. Ve siyasilerin prestiji yalnız on gün içinde böylesine beş paralık olmamıştı.

Yunanistan, malum, iflas etmiştir. Troyka'nın (yani IMF, AB Merkez Bankası ve AB) şartlı yardımı ile krizi atlarmaya çalışıyor. 26-27 Ekim tarihlerinde Yunanistan'ın borçlarının büyük oranda "affedilmesine" ve yeni bir tedbirler paketinin yürürlüğe girmesine, karşılıklı bir anlaşma sonucu, karar verildi. Bu anlaşmanın kapsamında "6. Paket" denen ve milyarlarca varan nakit Yunanistan'a verilecek, memur maaşları ve emekli maaşları gibi acil ihtiyaçlar karşılanacaktı.

Ama Başbakan Yorgo Papandreu, 1 Kasım günü bu son anlaşmayı referanduma sunacağını sürpriz bir biçimde ilan etti. Nedeni tahmin etmek zor değil: Seçmenler kemer sıkma politikasına karşıydı, sokak gösterileri ve hele siyasilere aleni saldırılar inanılmaz boyutlara varmıştı. Sendikalar direniyordu. Cumhurbaşkanı bile küfürlü saldırılara uğramış, (milli bayram olan) 28 Ekim tarihinde birçok şehirde resmigeçitler yapılamaz olmuştu. Belki daha kötüsü, bütün muhalefet partileri "troykanın" önerdiği ve Yunan hükümetinin uygulamaya çalıştığı ekonomik

tedbirlere karşıydı. Anamuhalefet partisi, hem reçetenin hem uygulamasının yanlış olduğunu, iki sol parti de genel olarak AB'ye ve tabii ekonomik politikasına ilke olarak karşıydı. İktidarın siyasî meşruiyetini kaybettiğini iddia ediyor, seçimlere gidilmesini istiyorlardı.

Ancak referandum kararının büyük bir hata olduğu hemen belli oldu. Troyka, büyük zorluklarla oluşturabildiği ve uygulanmasını beklediği anlaşmanın şimdi halkın oyuna götürüleceğini görüyordu. Yani kesin sayılan anlaşmanın kesin olmadığı haberi gelmişti. Papandreu, güvenilir bir muhatap sayıldı. Bu durum, ortaklar arasında daha önceleri yaşanmamış bir güven krizini tetikledi. Papandreu'nun onayı ile de varılmış olan anlaşmanın gerçek ve nihai bir "anlaşma" olmadığına öfkelenen Troyka restini çekti: Durum açıklık kazanana kadar 6. paket verilmeyecek. Verilmesi için de, istikrarın ve garantinin bir işareti olarak Yunanistan'da iktidar ile anamuhalefetin ortak çalışmasını ve anlaşılmalara harfiyen uygulanmasını (2/11).

İktidar partisi içinde (Pasok) fırtınalar esmeye başladı. Toplum içinde öfke ve hayal kırıklığı yaşandı. Kamuoyu yoklamalarında birinci parti görünen Yeni Demokrasi partisi, seçim için baskılarını artırdı. Parti içi muhalefete de dayanamayan Papandreu, referandumdan vazgeçti (3/11) ve parlamentoda güvenoyu istedi. Ancak sorun bir zaman sorunuydu. 6. paketin hemen verilmesi gerekiyordu, seçimlerin (veya referandumun) sebep olacağı birkaç haftalık gecikme onarılmaz nakit sıkıntısı yaratacaktı. Tek çare olarak iki büyük partinin işbirliği gündeme gelmişti.

LİDER DEĞİŞİMİ ÜLKEYİ KURTARABİLECEK Mİ?

Papandreu, zar zor güvenoyu alabildi (4/11) ve hemen akabinde bir milli mutabakat hükümeti kurmaya çalışacağını ilan etti. Kendisi bu hükümette yer almayacaktı. Bir geri adım atarken neden güvenoyu istediği anlaşılmadı. Güvenoyu almasaydı çıkmazı hızlandıracak olan seçimlere gidilecekti! Muhalefet ise seçimden başka hiçbir çözümü kabul etmiyordu. Yunanistan'ın AB para biriminden nasıl çıkarılacağı senaryoları yaygın bir biçimde tartışılmaya başlandı. Yeniden çıkmazın kâbusu eşikteydi. İnsanlar bankalardan paralarını çekiyordu.

Papandreu, Cumhurbaşkanı Papulyas'la görüşüp milli mutabakat hükümeti çözümünü önerdi (5/11). Ve o andan sonra siyasilerin oyunları başladı. Troyka, Yeni Demokrasi Partisi (YDP) başkanı Antonis Samaras'a mutabakat için baskılarını artırırken, Yunan basınının "Bizans oyunları" diye nitelediği taktikler gündeme geldi. Pasok, YDP'yi siyasî sorumlu kılmak (ve böylece yıpratmak) için yeni kurulacak hükümete davet ederken, YDP yeni hükümeti dışarıdan destekleme eğilimindeydi. YDP içinde de bu konularda anlaşmazlıklar vardı. Samaras'ın danışmanlarının bu yüzden yumruklu kavgalara giriştikleri öğrenildi. Nihayet (6/11) her iki partinin de destekleyeceği bir hükümetin kurulmasına karar verildi. Bu son saatleri bir gazete "Titanik'in güvertesinde pazarlıklar" başlığıyla verdi.

Bu arada Eurogroup, 6. paketin verilmesi için iki liderin bütün anlaşmaların aynen uygulanacaklarını bildiren yazılı bir belgeyi şart koştu (7/11). Samaras, bu şartı milli gurura hakaret saydığını ve sözlü beyanının yeterli olduğunu söyledi (8/11). Bu sorunun yanı sıra ortak kararlaştırılacak yeni başbakanın adı da bir türlü ilan edilmiyordu. Üç isim, basında konuşuluyordu. Ama pek çok kimsenin üzerinde durduğu, güvendiği ve istediği, favori isim Lucas Papadimos idi. Papadimos, MIT'den ekonomi doktorası olan ekonomi çevrelerinde çok

yakından bilinen biri. Simitis döneminde Yunanistan Merkez Bankası'nın başındaydı ve Yunanistan'ı para birimine sokan kişidir. Sekiz yıl Avrupa Merkez Bankası'nda asbaşkandı. Bir tür Kemal Derviş'ti ve bu isim, öteki adaylarla kıyaslanmayacak yeteneklere sahipti.

Ancak Papadimos ile ilgili (sonradan yalan, uydurma ve kasıtlı oldukları anlaşılan) söylentiler dolaşmaya başladı. Ekonomi Bakanı Venizelos'un Papadimos'u istemediği söylendi; Venizelos, Papadimos'un aday olarak hiç gündeme gelmediğini söyledi. Kimsenin bu adayla temas etmediği söylenirken Papadimos'un "şartlar" koştığı da söylendi. Bu şartların Samaras tarafından kabul edilmediğini Samaras yalanladı; kendisine bu ismin hiç önerilmediğini, ama önerilirse itirazı olmayacağını söyledi. Bütün bunlar resmî beyanlardı. En sonunda, amacın Papadimos ile Samaras'ın arasını açıp Papadimos'un adaylığını yakmak olduğu yaygın bir biçimde söylendi. Bu adayın "bankaların adamı" olduğu da eklendi (her ne demekse!). Bu söylenti sol eğilimli olanlara yönelmişti. Oysa bu aday, ülkenin sorunlarını anlayan ve daha önemlisi, ekonomi çevrelerinin tanıdığı ve güvendiği bir adaydı. Yunanistan'ın inandırıcılığını kaybettiği bu dönemde bir kurtuluş simidiydi.

Ve herkes Papadimos'un adının açıklanacağını beklerken 8 Kasım'da sürpriz isimler duyulmaya başlandı: Papandreu'nun en yakınlarından emektar Kaklamanis ve Meclis Başkanı Petsalnikos. En yaygın yorum, Papandreu'nun iktidardan uzaklaşmak istemediği, Samaras'ın da bu işlere bulaşarak yıpranmak istemediği idi. Siyasilere yönelik yaygın öfke, bütün basında belirgindi. Başka bir yorum, siyasilerin Papadimos'tan çekindikleriydi. Muhtemel bir başarısı kendi eksikliklerini ortaya çıkaracaktı. Hatta belki de yakın gelecekte, çok yüksek oranlara varmış olan "kararsızların" oylarını alabilecek bir siyasi adaya dönüşmesinden çekiniliyordu.

Belki başka bir neden, basında pek tartışılmamış ama dar bir çevrede konuşulan, bankalarla ilgili anlaşmazlıktır. İflasın eşiğinde bulunan Yunanistan bankaları için iki seçenek bulunmaktadır. Özel olanların devletleştirilmesi veya desteklenerek özel statülerini sürdürmeleri. Papandreu "sermaye aleyhtarı" bir söylemle bankaların devletleştirilmekten yanadır. Papadimos değilmiş. Ama Papandreu'nun asıl amacının bankaları kontrol ederek, popülist siyasetini sürdürebilmesi olduğu söylenmektedir.

Nihayet 9 Kasım'da Papandreu televizyona çıkıp son kararını bildirdi. İsmi söylemeden yeni başbakanın Petsalnikos olacağını açıkladı. Sonra Cumhurbaşkanı ve Samaras'la buluştu. Ama bu arada Pasok milletvekilleri isyan etti. Elliye yakın oldukları söylenen milletvekili ve partinin ileri gelenleri, bu adaya karşı çıktı ve istifa etme tehdidinde bulundu. Yayın organları da eşî yaşanmamış sertlikte eleştirilerde bulundular. Siyasilerin kendi çıkarları için ülkenin çıkarlarını tehlikeye attıklarını sert bir dille söylediler. O gece cumhurbaşkanının yanından çıkan Papandreu, yeni başbakanın adını açıklayamadı! Bu iş yine bir sonraki güne kalmıştı; ama Papadimos'un olacağı artık belli olmuştu. Gerçekten de 10 Kasım günü Papadimos, resmen başbakan adayı oldu. 11 Kasım'da yemin etmesi ve sonra kabinesini oluşturması planlandı.

Papadimos'un muhtemel bir başarısızlığı Yunanistan'ın beklenen gidişinin paralelinde bir gelişme olacaktır. Ama başarılı olursa siyasî alanda çok önemli bir yönelişi başlatabilir: Farklı bir etik ve sorumluluk taşıyacak siyasiler eskilerin yerine geçebilir.